C/2024/5753

17.10.2024.

P9_TA(2024)0019

Živa: zubni amalgam i drugi proizvodi kojima je dodana živa, a koji podliježu ograničenjima proizvodnje, uvoza i izvoza

Amandmani koje je donio Europski parlament 17. siječnja 2024. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) 2017/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o živi u pogledu zubnog amalgama i drugih proizvoda kojima je dodana živa, a koji podliježu ograničenjima proizvodnje, uvoza i izvoza (COM(2023)0395 – C9-0309/2023 – 2023/0272(COD)) ([1])

(Redovni zakonodavni postupak: prvo čitanje)

(C/2024/5753)

Amandman 1

Prijedlog uredbe

Uvodna izjava 1.a (nova)

Tekst koji je predložila Komisija	*Izmjena*
	(1a) Živa je kemikalija koja je razlog globalne zabrinutosti za okoliš zbog svog dalekosežnog atmosferskog prijenosa, postojanosti u okolišu nakon antropogenog unošenja i sposobnosti bioakumulacije u ekosustavima. Živa također ima snažan negativan utjecaj na zdravlje ljudi te se prenosi s majki na djecu preko posteljice ili dojenjem. Onečišćenje okoliša živom može biti posljedica antropogenih aktivnosti, uključujući nedostatnu razinu gospodarenja otpadnom živom, kremiranje ili nepravilnu primjenu obveznih separatora u stomatološkim ordinacijama.

Amandman 2

Prijedlog uredbe

Uvodna izjava 4.

Tekst koji je predložila Komisija	*Izmjena*
(4) S obzirom na dostupnost alternativa koje ne sadržavaju živu, primjereno je zabraniti uporabu zubnog amalgama za stomatološko liječenje svih skupina stanovništva, zadržavajući pritom mogućnost uporabe zubnog amalgama za pacijente s posebnim zdravstvenim potrebama. Kako bi se spriječilo da se zubni amalgam, koji je zabranjen na tržištu Unije, proizvodi za izvoz iz Unije, potrebno je zabraniti njegovu proizvodnju i izvoz. Članak 10. Uredbe (EU) 2017/852 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.	(4) S obzirom na dostupnost alternativa koje ne sadržavaju živu, ***cjenovnu pristupačnost alternativnih materijala i aktualni prelazak na ispune koji ne sadržavaju živu u mnogim državama članicama,*** primjereno je zabraniti uporabu zubnog amalgama za stomatološko liječenje svih skupina stanovništva, zadržavajući pritom mogućnost uporabe zubnog amalgama za pacijente s posebnim zdravstvenim potrebama***. U mnogim je državama članicama prijelaz na alternativne zubne ispune koje ne sadržavaju živu već uznapredovao te je tako u fokus stavljena izvedivost i***

([1]) Predmet se vraća nadležnom odboru na međuinstitucijske pregovore u skladu s člankom 59. stavkom 4. četvrtim podstavkom (A9-0002/2024).

Tekst koji je predložila Komisija	*Izmjena*
	potreba za spomenutom zabranom kao troškovno učinkovitim načinom za sprečavanje dodatnog onečišćenja živom. Kako bi se spriječilo da se zubni amalgam, koji je zabranjen na tržištu Unije, proizvodi za izvoz iz Unije, potrebno je zabraniti njegovu proizvodnju i izvoz. Članak 10. Uredbe (EU) 2017/852 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.

Amandman 3

Prijedlog uredbe

Uvodna izjava 4.a (nova)

Tekst koji je predložila Komisija	*Izmjena*
	(4a) Krematoriji su velik izvor ispuštanja žive u atmosferu, a čak i u slučaju postupnog ukidanja zubnog amalgama krematoriji će i dalje pridonositi onečišćenju zraka, vode i tla živom. Treba prikupiti informacije o mjerama koje se provode u državama članicama i izraditi smjernice za krematorije kako bi se na odgovarajući način spriječilo onečišćenje i smanjio utjecaj na okoliš i zdravlje ljudi.

Amandman 16

Prijedlog uredbe

Uvodna izjava 4.b (nova)

Tekst koji je predložila Komisija	*Izmjena*
	(4b) Da bi prelazak na ispune bez žive imao što manji socio-ekonomski utjecaj na troškove stomatološke skrbi koje snose pacijenti i stomatolozi, države članice trebale bi uložiti napore da osiguraju dostupnost odgovarajućih nadoknada za alternative koje ne sadržavaju živu. Postupno ukidanje zubnog amalgama prema potrebi bi trebalo biti popraćeno stručnim osposobljavanjem stomatologa kako bi se prilagodili novim tehnikama.

Amandman 4

Prijedlog uredbe

Uvodna izjava 5.

Tekst koji je predložila Komisija	*Izmjena*
(5) Člankom 4. stavkom 1. Direktive 2011/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([44])zabranjuje se stavljanje na tržište Unije i uvoz u Uniju određene električne i elektroničke opreme koja sadržava živu. U Prilogu III. toj direktivi navedene su, među ostalim, određene žarulje koje sadržavaju živu, a koje su izuzete od te zabrane do datuma navedenih u Prilogu. To je izuzeće već isteklo 13. travnja 2016. za nelinearne halofosfatne žarulje, ***a*** 24. veljače 2023. ***ili 24. veljače 2027.*** ističe za određene kompaktne fluorescentne žarulje, linearne fluorescentne žarulje ***i visokotlačne natrijeve žarulje*** za opću rasvjetu ***te*** za nelinearne tropojasne fosforne fluorescentne žarulje**.** Osim toga, određene linearne fluorescentne žarulje za opću rasvjetu navedene su za buduću zabranu u Odluci MC-4/3, donesenoj na četvrtom sastanku Konferencije stranaka Minamatske konvencije o živi, održanom od 21. do 25. ožujka 2022. ([45])Unija je tu odluku podržala Odlukom Vijeća (EU) 2022/549. ([46])Budući da neke od ***tih*** žarulja trenutačno nisu obuhvaćene dijelom A Priloga II. Uredbi (EU) 2017/852, ***trebale*** bi se**,** radi koherentnosti**,** u njega uključiti kako bi se zabranila njihova proizvodnja i izvoz od datumâ ***u skladu s Prilogom*** III. Direktivi 2011/65/EU i ***najambicioznijim rokovima iz Odluke*** MC-4/3.	(5) Člankom 4. stavkom 1. Direktive 2011/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([44])zabranjuje se stavljanje na tržište Unije i uvoz u Uniju određene električne i elektroničke opreme koja sadržava živu. U Prilogu III. toj direktivi navedene su, među ostalim, određene žarulje koje sadržavaju živu, a koje su izuzete od te zabrane do datuma navedenih u Prilogu. To je izuzeće već isteklo 13. travnja 2016. za nelinearne halofosfatne žarulje, 24. veljače 2023. ističe za određene kompaktne fluorescentne žarulje, ***a 24. kolovoza 2023. ističe za*** linearne fluorescentne žarulje za opću rasvjetu**.** Za nelinearne tropojasne fosforne fluorescentne žarulje ***izuzeće ističe 24. veljače 2025. Izuzeće za većinu visokotlačnih natrijevih žarulja za opću rasvjetu s poboljšanim indeksom uzvrata boja isteklo je 24. veljače 2023., dok će za preostale žarulje kao i za druge visokotlačne natrijeve (parne) žarulje za opću rasvjetu isteći 24. veljače 2025.*** Osim toga, određene linearne fluorescentne žarulje za opću rasvjetu navedene su za buduću zabranu u Odluci MC-4/3, donesenoj na četvrtom sastanku Konferencije stranaka Minamatske konvencije o živi, održanom od 21. do 25. ožujka 2022. ([45])**.** Unija je tu odluku podržala Odlukom Vijeća (EU) 2022/549. ([46])**.** Budući da ***je primjereno što prije zabraniti izvoz iz Unije preostalih žarulja kojima je dodana živa te da*** neke od ***navedenih*** žarulja trenutačno nisu obuhvaćene dijelom A Priloga II. Uredbi (EU) 2017/852, ***one*** bi se radi koherentnosti ***trebale*** u njega uključiti kako bi se zabranila njihova proizvodnja i izvoz od datumâ ***navedenih u Prilogu*** III. Direktivi 2011/65/EU i ***od najambicioznijih datuma navedenih u Odluci*** MC-4/3. ***Nadalje, velike dodatne koristi mogu se postići što skorijim postupnim ukidanjem izvoza žarulja kojima je dodana živa, s obzirom na to da su alternative koje ne sadržavaju živu energetski učinkovitije i da bi stoga spriječile ispuštanje tona emisija CO_2.***
([44]) Direktiva 2011/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o ograničenju uporabe određenih opasnih tvari u električnoj i elektroničkoj opremi (SL L 174, 1.7.2011.).	([44]) Direktiva 2011/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o ograničenju uporabe određenih opasnih tvari u električnoj i elektroničkoj opremi (SL L 174, 1.7.2011.).
([45]) Odluka Vijeća (EU) 2022/549 od 17. ožujka 2022. o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije na drugom dijelu četvrtog sastanka Konferencije stranaka Minamatske konvencije o živi u pogledu donošenja odluke o izmjeni priloga A i B toj konvenciji (SL L 107, 6.4.2022., str. 78.).	([45]) Odluka Vijeća (EU) 2022/549 od 17. ožujka 2022. o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije na drugom dijelu četvrtog sastanka Konferencije stranaka Minamatske konvencije o živi u pogledu donošenja odluke o izmjeni priloga A i B toj konvenciji (SL L 107, 6.4.2022., str. 78.).

Tekst koji je predložila Komisija	*Izmjena*
([46]) Odluka Vijeća (EU) 2022/549 od 17. ožujka 2022. o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije na drugom dijelu četvrtog sastanka Konferencije stranaka Minamatske konvencije.	([46]) Odluka Vijeća (EU) 2022/549 od 17. ožujka 2022. o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije na drugom dijelu četvrtog sastanka Konferencije stranaka Minamatske konvencije ***o živi u pogledu donošenja odluke o izmjeni priloga A i B toj konvenciji (SL L 107, 6.4.2022., str. 78.)***.

Amandman 5

Prijedlog uredbe

Uvodna izjava 5.a (nova)

Tekst koji je predložila Komisija	*Izmjena*
	(5a) S obzirom na štetne učinke žive i živinih spojeva na zdravlje ljudi i okoliš izloženost i emisije trebalo bi dodatno i što je više moguće smanjiti. Nedavna izvješća pokazuju da europska poduzeća proizvode i izvoze živine spojeve koji se upotrebljavaju u nedopuštene svrhe, posebno u kozmetičkim proizvodima. Stoga bi Komisija trebala izvijestiti o provedbi i primjeni Minamatske konvencije, u prvom redu u pogledu uporabe žive i živinih spojeva u kozmetičkim proizvodima te proizvodnje, uvoza i izvoza žive i živinih spojeva u nedopuštene svrhe. Komisija bi trebala dodatno procijeniti preostale uporabe žive, na primjer u porozimetriji, svjetionicima i cjepivima, kao i potrebu za izmjenom popisa velikih izvora otpada te, prema potrebi, predložiti mjere za postupno ukidanje takvih uporaba kao i regulirati proizvodnju, uvoz i izvoz u takve svrhe.

Amandman 6

Prijedlog uredbe

Uvodna izjava 5.b (nova)

Tekst koji je predložila Komisija	*Izmjena*
	(5b) S obzirom na nedostatak odgovarajućih sustava za prikupljanje proizvoda kojima je dodana živa u neelektroničkom i elektroničkom otpadu i dalje dolazi do sekundarnih emisija žive iz odlagališta i spalionica otpada, što upućuje na potrebu za odvojenim prikupljanjem takvog proizvoda na način koji je prihvatljiv za okoliš.

Amandman 7

Prijedlog uredbe

Članak 1. – stavak 1. – točka 1. – podtočka a

Uredba (EU) 2017/852

Članak 10. – stavak 2.a

Tekst koji je predložila Komisija	*Izmjena*
2.a Od 1. siječnja 2025. zubni amalgam ne smije se upotrebljavati u stomatološkom liječenju nijedne skupine stanovništva, osim ako stomatolog na temelju posebnih zdravstvenih potreba pacijenta smatra da je to nužno.”;	2.a Od 1. siječnja 2025. zubni amalgam ne smije se upotrebljavati u stomatološkom liječenju nijedne skupine stanovništva, osim ako stomatolog na temelju ***propisno opravdanih*** posebnih zdravstvenih potreba pacijenta smatra da je to nužno.;

Amandman 8

Prijedlog uredbe

Članak 1. – stavak 1. – točka 1.a (nova)

Uredba (EU) 2017/852

Članak 11. – stavak 1.a (novi)

Tekst koji je predložila Komisija	*Izmjena*
	(1a) U članku 11. dodaje se sljedeći stavak: ***„Proizvodi kojima je dodana živa, a koji su i dalje u optjecaju i koji se više ne mogu upotrebljavati smatraju se otpadom i prikupljaju se odvojeno i na način koji je prihvatljiv za okoliš.”;***

Amandman 9

Prijedlog uredbe

Članak 1. – stavak 1. – točka 1.b (nova)

Uredba (EU) 2017/852

Članak 18. – stavak 3.a (novi)

Tekst koji je predložila Komisija	*Izmjena*
	(1b) U članku 18. dodaje se sljedeći stavak: ***„3.a Do 30. lipnja 2024. i svake dvije godine nakon toga države članice izvješćuju Komisiju o planiranim i provedenim mjerama za smanjenje emisija žive i ispuštanja iz krematorija.***

Tekst koji je predložila Komisija	*Izmjena*
	Komisija objavljuje podatke o mjerama o kojima su države članice izvijestile u skladu s prvim podstavkom."

Amandman 10

Prijedlog uredbe

Članak 1. – stavak 1. – točka 1.c (nova)

Uredba (EU) 2017/852

Članak 19. – stavak 1.a (novi)

Tekst koji je predložila Komisija	*Izmjena*
	(1c) U članku 19. dodaje se sljedeći stavak: ***„1.a Komisija do 31. prosinca 2025. obavještava Europski parlament i Vijeće o smanjenju emisija žive i ispuštanja iz krematorija na temelju izvješća iz članka 18. stavka 3.a i, prema potrebi, sastavlja nacrt smjernica o tehnologijama za smanjenje emisija s ciljem kontrole i smanjenja emisija žive i ispuštanja iz krematorija, uzimajući pritom u obzir postojeće smjernice."***

Amandman 11

Prijedlog uredbe

Članak 1. – stavak 1. – točka 1.d (nova)

Uredba (EU) 2017/852

Članak 19. – stavak 2.a (novi)

Tekst koji je predložila Komisija	*Izmjena*
	(1d) U članku 19. dodaje se sljedeći stavak: ***„2.a Komisija do 30. lipnja 2026. podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o procjeni izvedivosti povlačenja izuzeća o uporabi zubnog amalgama iz članka 10. do 2030. U tom se izvješću također navodi utjecaj na zdravlje pacijenata općenito, ali i pacijenata koji ovise o amalgamskim punima.***

Tekst koji je predložila Komisija	*Izmjena*
	Komisija po potrebi predlaže mjere, uz svoje izvješće iz prvog podstavka.
	Komisija najkasnije do 31. prosinca 2026. izvješćuje Europski parlament i Vijeće o:
	(a) provedbi i primjeni Konvencije u njezinim strankama, među ostalim u pogledu postupnog ukidanja žive u kozmetičkim proizvodima do 2025. kao i kontrole i ukidanja proizvodnje, uvoza i izvoza živinih spojeva za nezakonite prakse unutar Unije i na globalnoj razini;
	(b) potrebi postupnog ukidanja preostalih uporaba žive, primjerice, u svjetionicima i porozimetriji;
	(c) potrebi za proširenjem popisa izvora otpadne žive iz članka 11.
	Zajedno sa svojim izvješćem iz trećeg podstavka ovog stavka Komisija prema potrebi predlaže mjere, kao što su preispitivanje Uredbe (EU) br. 649/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ([1a])i ograničenja izvoza živina amidohlorida (HgNH2Cl).
	([1a]) Uredba (EU) br. 649/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o izvozu i uvozu opasnih kemikalija (SL L 201, 27.7.2012., str. 60.).”

Amandman 12

Prijedlog uredbe

Članak 1. – stavak 1. – točka 1.e (nova)

Uredba (EU) 2017/852

Članak 19. – stavak 3.

Tekst na snazi	*Izmjena*
	(1e) u članku 19. stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:
3. Komisija prema potrebi podnosi zakonodavni prijedlog uz svoja izvješća navedena u ***stavcima 1. i 2***.	***„3.*** Komisija prema potrebi podnosi zakonodavni prijedlog uz svoja izvješća navedena u ***ovom članku***.***”***

Amandman 13

Prijedlog uredbe

Prilog – stavak 1. – točka 2.

Uredba (EU) 2017/852

Prilog II. – dio A – unos 4a

	Tekst koji je predložila Komisija	
„4.a	Tropojasne fosforne žarulje za opću rasvjetu koje nisu uključene u unos 4. točku (a).	***31.12.2027.***
	Izmjena	
„4.a	Tropojasne fosforne žarulje za opću rasvjetu koje nisu uključene u unos 4. točku (a).	***31.12.2025.***

Amandman 14

Prijedlog uredbe

Prilog – stavak 1. – točka 2.

Uredba (EU) 2017/852

Prilog II. – dio A – unos 4c

	Tekst koji je predložila Komisija	
4.c	Nelinearne tropojasne fosforne žarulje.	***31.12.2027.***
	Izmjena	
4.c	Nelinearne tropojasne fosforne žarulje.	***31.12.2025.***

Amandman 15

Prijedlog uredbe

Prilog – stavak 1. – točka 3.

Uredba (EU) 2017/852

Prilog II. – dio A – unos 5a

	Tekst koji je predložila Komisija	
5.a	Visokotlačne natrijeve žarulje (HPS) za opću rasvjetu	31.12.2025.

		Izmjena
5.a	Visokotlačne natrijeve žarulje (HPS) za opću rasvjetu ***s:*** (a) ***P ≤ 105 W sa sadržajem žive većim od 16 mg po žarulji*** (b) ***105 W & P ≤ 155 W sa sadržajem žive većim od 20 mg po žarulji*** (c) ***P > 155 W sa sadržajem žive većim od 25 mg po žarulji***	31.12.2025.